

Datum
2022-09-01

Adress

Diarienummer
TN-2022-1339

Yttrande

Till
Revisorskollegiet

Granskning av otillåten påverkan vid myndighetsutövning SR-2022-15

Tekniska nämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Efter beslut av revisorskollegiet i Malmö stad har granskning genomförts av om arbetsmarknads- och socialnämnden, miljönämnden, stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga, upptäcka och åtgärda otillåten påverkan mot anställda i myndighetsutövningen. Otillåten påverkan definieras i denna granskning som trakasserier, hot, våld, skadegörelse och korruption. Bedömningen var att samtliga granskade nämnders arbete i dessa frågor behövde stärkas, om än i olika hög grad.

Tekniska nämnden ser med tillfredsställelse på att en betydande majoritet av respondenterna på fastighets- och gatukontoret helt eller till stor del instämmer i att det finns en tydlig definition av vad som menas med otillåten påverkan i sin enhet och avdelning. Granskningen visade också att det finns en öppen kultur och dialog mellan medarbetare och chef i dessa frågor.

Fastighets- och gatukontoret bör dock förbättra den systematiska hanteringen av frågorna och genomföra kompetenshöjande insatser för samtliga anställda på förvaltningen.

Tekniska nämnden finner revisionens åtgärdsförslag relevanta och ämnar följa lämnade rekommendationer.

Yttrande

Enligt arbetsmiljölagen och arbetsmiljöverkets föreskrifter ska nämnderna bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete, vilket inkluderar risk för oegentlig påverkan. Vidare ska nämnderna, enligt kommunallagen se till att den interna kontrollen är tillräcklig, vilket innebär att undersöka, värdera och hantera olika sorters risker. I Malmö stads budget 2022

lämnas också uppdrag till stadens nämnder att arbeta mot välfärdsbrottslighet, inklusive hot och våld mot anställda.

Stadskontoret har, tillsammans med stadens förvaltningar, ett pågående arbete med att komma åt välfärdsbrottslighet som riktar sig mot Malmö stad. En handlingsplan är framtagen; ”Att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden”. Stadsrevisionen har nu granskat första delen i handlingsplanen, det vill säga otillåten påverkan och interna oegentligheter. Enkäter och intervjuer har genomförts. Revisionen har bitt granskade nämnder att yttra sig angående rapporten och även avge ett uppföljande yttrande om ett år avseende vidtagna åtgärder.

Granskningen av tekniska nämnden omfattade enheten för upplåtelse av offentlig miljö som handlägger markupplåtelse i stadens offentliga rum enligt ordningslagen och taxa. Vidare granskades trafikregleringsenheten som handlägger boendeparkering, parkeringstillstånd för rörelsehindrade, nyttokort, dispenser och tillfälliga nyttoparkeringstillstånd.

Tekniska nämnden ser med tillfredsställelse på att en betydande majoritet, 92 procent, av respondenterna på fastighets- och gatukontoret helt eller till stor del instämmer i att det finns en tydlig definition av vad som menas med otillåten påverkan i sin enhet/avdelning. Granskningen visade också att det finns en öppen kultur och dialog mellan medarbetare och chef där denna typ av frågor lyfts. De medarbetare och chefer på fastighets- och gatukontoret som arbetar med myndighetsutövning (beslut mot enskild) har regelbundet diskussioner om otillåten påverkan i alla dess former, vilket naturligtvis ger medarbetarna en förståelse för både regelverket och en beredskap mot försök till otillåten påverkan.

Stadsrevisionens samlade bedömning är dock att tekniska nämnden inte helt har säkerställt att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga, upptäcka och åtgärda otillåten påverkan mot anställda i myndighetsutövningen. Nämndens arbete i dessa frågor kan stärkas.

Tekniska nämnden anser att granskningen visar att frågorna behöver behandlas med en förbättrad systematik på fastighets- och gatukontoret och att kompetenshöjande insatser behövs för att nå samtliga anställda på förvaltningen. Detta eftersom risker för otillåten påverkan även finns i andra situationer än det som nu granskats, till exempel i samband med avtalsförhandlingar och upphandlingar.

Det samlade granskningsresultatet belyser också ganska väl att det stadsövergripande arbetet relativt nyligen startat upp. Förutom det arbete som redan sker på förvaltningen, deltar fastighets- och gatukontoret i av stadskontoret ledda utredningar och inväntar samordnade insatser inom de olika områden som pekas ut i den handlingsplan som staden tagit fram.

Tekniska nämnden finner revisionens åtgärdsförslag relevanta och ämnar följa rapportens rekommendationer.

Stadsrevisionens rekommendationer

Utifrån granskningens resultat lämnar stadsrevisionen följande rekommendationer till samtliga granskade nämnder, inklusive tekniska nämnden. I detta första yttrande ska nämnden ge ett sammanfattande svar utifrån granskningens slutsats som redovisas i rapporten. Nämnden ska redovisa vilka åtgärder som planeras att genomföras, deras förväntade effekt och när de senast ska vara genomförda.

- **Säkerställ att det finns en tydligt kommunicerad definition av vad som menas med otillåten påverkan i verksamheterna samt arbeta fram verksamhetsspecifika stödmaterial med illustrativa exempel och situationer kring vad som kan vara otillåten påverkan (till exempel subtila anspelningar och känslomässiga försök till otillåten påverkan). Detta i syfte att stärka rutinerna för att upptäcka otillåten påverkan.**

Vilka åtgärder planeras?

Tekniska nämnden ger fastighets- och gatukontoret i uppdrag att tydligt lyfta frågan om otillåten påverkan samt ta fram verksamhetsanpassat stödmaterial för förvaltningens olika sorters verksamhet, inklusive de som inte innefattar myndighetsutövning. Arbetet ska ske i samråd med stadskontoret som driver och samordnar arbetet mot otillåten påverkan.

Inom ramen för det stadsövergripande samarbetet arbetar stadskontoret med att ta fram stödmaterial. Lansering av sådant stödmaterial bedöms kunna göras under hösten 2022.

Vilka är de förväntade effekterna?

Ökad kunskap om vad otillåten påverkan av tjänsteperson är och vilka konsekvenser det kan få bedöms leda till högre beredskap mot olika sorters försök till otillåten påverkan och därmed mindre risk för att försöken ska lyckas.

När ska de senast vara genomförda?

Hösten 2022 – våren 2023.

- **Genomför verksamhetsspecifika riskanalyser där situationer och risker för otillåten påverkan undersöks och identifieras.**
- **Tydliggör rutinerna för hantering av otillåten påverkan och säkerställ att rutinerna även inkluderar hantering av otillåten påverkan genom sociala medier**
- **Inför rutin att med viss regelbundenhet diskutera otillåten påverkan på APT eller liknande mötesforum utifrån perspektivet acceptans- och toleransnivåer.**

Vilka åtgärder planeras?

Tekniska nämnden ger fastighets- och gatukontoret i uppdrag att ta fram underlag för och genomföra verksamhetsspecifika riskanalyser avseende otillåten påverkan. Riskanalyserna- och hanteringen av upptäckta risker ska göras inom en eller flera av de ordinarie processerna, som till exempel riskanalys kopplat till intern kontroll och/eller till det systematiska arbetsmiljöarbetet. Förvaltningen ska utreda om diskussioner om oegentlig påverkan även ska föras regelbundet på APT eller liknande forum. Arbetet med framtagande av rutiner ska ske i samråd med stadskontoret som driver och samordnar arbetet mot otillåten påverkan.

Fastighets- och gatukontorets chefer ska under hösten 2022 utbildas om regelverk och rutiner för arbetsskador och tillbud, där hot och våld (en del av oegentlig påverkan) ingår. För att bättre kunna förebygga hot och våld, ska vikten av att medarbetarna och cheferna rapporterar när de blivit utsatta för hot eller våld särskilt lyftas.

Fastighets- och gatukontoret testar olika metoder för att avlasta de medarbetare som är särskilt utsatta för hot genom sociala medier. Förvaltningen följer även ett pågående rättsfall som prövar om en myndighet har rätt att blockera någon från myndighetens sociala medier.

Vilka är de förväntade effekterna?

När riskanalys om och hantering av oegentlig påverkan förs till redan befintliga processer, kommer området att omfattas av redan existerande rutiner, vilket bedöms som en stor fördel.

Rapportering och uppföljning av risker och inträffade incidenter är ett viktigt instrument för förvaltningen att kunna se var riskerna är som störst och därmed kunna förbygga dessa.

När ska de senast vara genomförda?

Hösten 2023.

- **Genomför informations- och utbildningsinsatser i nämnden för att säkerställa att samtliga förtroendevalda har kunskap om otillåten påverkan. Utbildningsinsatserna bör även tydliggöra och problematisera det ansvar som förtroendevalda själva har att inte utöva otillåten påverkan eller försök till sådan påverkan på medarbetare som arbetar med myndighetsutövning.**

Vilka åtgärder planeras?

Tekniska nämnden ger fastighets- och gatukontoret i uppdrag att genomföra informationsinsatser avseende otillåten påverkan till den tillträdande tekniska nämnden inför ny mandatperiod 2023–2026. Utbildningsinsatserna ska tydliggöra

och problematisera det ansvar som förtroendevalda själva har att inte utöva otillåten påverkan eller försök till sådan påverkan på förvaltningens medarbetare.

Vilka är de förväntade effekterna?

Ökad kunskap om vad som kan utgöra otillåten påverkan på tjänsteperson bedöms leda till mindre risk för att försök görs.

När ska de senast vara genomförda?

Våren 2023.

- **Vidta lämpliga informationsinsatser som säkerställer att medarbetare inom Malmö stad får kännedom om den visselblåsarfunktion som ska inrättas i staden. Tydliggör visselblåsarfunktionens syfte och användningsområde samt på vilket sätt visselblåsarfunktionen kan nyttjas som ett komplement till ordinarie rapporteringsvägar vid eventuella försök till otillåten påverkan från exempelvis närmaste chef, politiker eller annan person i maktställning som finns i Malmö stads organisation.**

Vilka åtgärder planeras?

Informationsinsatser har gjorts via intranätet Komin och en stadsgemensam sida på Komin har upprättats med information och FAQ om funktionen. Tekniska nämnden ger fastighets- och gatukontoret i uppdrag att fortsatt informera om visselblåsarfunktionen, genom de kanaler som förvaltningen bedömer som lämpliga.

Vilka är de förväntade effekterna?

Ökad kunskap om att det finns en funktion som ger skydd och anonymitet åt den som anmäler ökar möjligheterna för förvaltningen att få kännedom om risk för eller inträffade oegentligheter.

När ska de senast vara genomförda?

Hösten 2022.

- **Säkerställ att den stadsgemensamma handlingsplanen "Att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden" avseende otillåten påverkan är känd i verksamheten samt fortsatt utveckla och intensifiera arbetet med att implementera planen och genomförandet av åtgärder**

Vilka åtgärder planeras?

Stadskontoret har, tillsammans med stadens förvaltningar, ett pågående arbete med att komma åt välfärdsfusk som riktar sig mot Malmö stad. En handlingsplan är framtagen; "Att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden"

Handlingsplanen består av fyra delar.
Välfärdsfusk kopplat till:

- Otillåten påverkan och interna oegentligheter
- Inköp och upphandling
- Enskilda
- Företag och föreningar

Tekniska nämnden ger fastighets- och gatukontoret i uppdrag att fortsätta arbetet med, att i samråd med stadskontoret, utveckla och genomföra de åtgärder som finns i handlingsplanen “Att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden”. Handlingsplanens åtgärder ska föras till avdelningarnas verksamhetsplaner.

Vilka är de förväntade effekterna?

Genomförandet av de åtgärder som finns i handlingsplanen mot oegentligheter kommer att öka förvaltningens kunskap om olika sorters försök till otillåten påverkan. Detta kommer därmed höja beredskapen inför olika sorters försök och en förbättrad hantering av redan inträffade incidenter.

När handlingsplanens åtgärder förs till avdelningarnas verksamhetsplaner, omfattas de av redan existerande rutiner för uppföljning och utvärdering, vilket bedöms som en stor fördel.

När ska de senast vara genomförda?

Stadskontoret tar fram tidplan för åtgärderna.
Hösten 2023.

Ordförande

.....
[Förnamn Efternamn]
.....

[Fyll i titel]

.....
[Förnamn Efternamn]
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]